

የቢሲጂ ክትባት የወሰድኩ ከሆነስ?

የቢሲጂ ክትባት የወሰዱ ቢሆኑም፣ የቲቢ የቆዳ ምርመራ መውሰድ ይችላሉ።

የቢሲጂ ክትባት የወሰዱ ሰዎች አሁንም ቢሆን በቲቢ ጀርም ሊለከፉ ይችላሉ።

ባሲለስ ካልመት-ጉወሪን /Bacillus Calmette-Guerin/ (BCG) ምንድነው?

ቢሲጂ የነቀርሳ (ቲቢ) በሽታን ለመከላከል የሚሰጥ ክትባት ነው። ቢሲጂ በአሜሪካ ውስጥ አይጠቀሙበትም። አብዛኛውን ጊዜ ቲቢ በጣም በሚበዛባቸው የዓለማችን ክፍሎች ይሰጣል። የቢሲጂ ክትባት “የቲቢ በሽታን አያስከትልብዎትም”።

የቢሲጂ ክትባት የተሰጠኝ ለምንድነው?

ቲቢ በጣም የተለመደ በሆነባቸው አገሮች አብዛኛውን ጊዜ ቢሲጂ ለጨቅላዎችና በጣም ትንንሽ ለሆኑ ልጆች የሚሰጠው በከባድ የቲቢ በሽታ እንዳይጠቁ ለማድረግ ነው። ለአዋቂዎች ግን አይከላከልም።

ቢሲጂ ይሰራል ወይ?

ብዙ የተለያዩ የቢሲጂ ክትባቶች በዓለም ዙሪያ ጥቅም ላይ ይውላሉ። የተወሰኑት ነቀርሳ (ቲቢ) ህፃናት አንጎል ውስጥ እንዳይታይ በመጠኑ የሚከላከሉ ሲሆኑ ከተወሰዱ ከብዙ ዓመት በኋላ ግን የመከላከል ዕድል የላቸውም። ነገር ግን አንዳንድ የቢሲጂ ክትባቶች ፈጽመው አይከላከሉም።

የቢሲጂ ክትባት ምን ያህል ጊዜ ይዘልቃል?

የቢሲጂ ክትባት የሚሰራ ከሆነ፣ አንድን ሰው ከቲቢ ጀርም ሊጠብቀው የሚችለው ለጥቂት ዓመታት ነው።

የቢሲጂ ክትባት ወስጂ ብሆንም የቲቢ የቆዳ ምርመራ ማድረግ እችላለሁ ወይ?

አዎን። የቲቢ የቆዳ ምርመራ በሰውነትዎ ውስጥ ሊኖር የሚችል የቲቢ ጀርምን ለይቶ ያውቃል። የቲቢ ጀርም በሰውነትዎ ውስጥ ካለ፣ የምርመራው ውጤት ፖሲቲቭ ይሆናል።

የቢሲጂ ክትባት የቲቢ የቆዳ ምርመራ ውጤቴን ፖዘቲቭ እንዲሆን ያደርገዋል ወይ?

ቢሲጂ ከበርካታ ዓመታት በፊት የተሰጥዎት ከሆነ፣ አሁን ፖዘቲቭ የሆነ የቲቢ የቆዳ ምርመራ ውጤት ማለት ባመዘኙ የቲቢ ጀርም በሰውነትዎ ውስጥ እንዳለ ነው።

ፖዘቲቭ የቲቢ የቆዳ ምርመራ ውጤት ማለት ቢሲጂው እየሰራ ነው ማለት ነው?

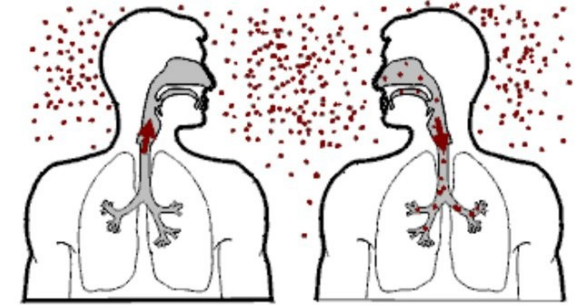
አይደለም። ፖዘቲቭ የቲቢ የቆዳ ውጤት ማለት ባመዘኙ የቲቢ ጀርም በሰውነትዎ ውስጥ አለ ማለት ነው።

መልካሙ ዜና!

የቱቦርኪሎሲስ(ቲቢ) ጀርም በሰውነትዎ ውስጥ ካለ፣ ጤነኛ ሆነው እንዲቆዩ አሁን መድሃኒት መውሰድ ይችላሉ።

ቲቢ(የሳምባ ነቀርሳ) ምንድነው?

Tuberculosis Clinic
Preston Family Building, 5th Floor
732 Harrison Avenue
Boston, MA 02118
Telephone: (617) 534-4967 (ለተጠሪዎች)
(617) 534-4875 (ኅርስ)

“ቲቢ” ቱቦርኪሎሲስ የተባለ በሽታ ምህፃረ ቃል ሆኖ በአየር ላይ መንፈራፍ የሚችሉ ጥቃቅን ጀርሞች አማካኝነት ይተላለፋል። በቲቢ የተለከፈ ሰው በሚሰልበት፣ በሚያስነጥስበት፣ ወይም በሚጮህበት ጊዜ፣ እነዚህን ጀርሞች

ወደ አየር ይበትናሉ። ሌላ ሰው እነዚህን ጀርሞች ወደ ውስጥ ካስገባ/ከተነፈሰ፣ በቱቦርኪሎሲስ (ቲቢ) ሊለከፍ ይችላል። ቲቢ ድካም እንዲሰማዎት ሊያደርግ ይችላል፣ ሳል ሊያስልዎት ይችላል፣ ትኩሳትና ማታ ማታ ሊያልብዎት ይችላል። አብዛኞቹ ሰዎች ቲቢ ሳምባን ብቻ ያጠቃል ብለው ያስባሉ። ምንም እንኳን በቲቢ ከተለከፉ ሰዎች 70% በሳምባቸው ውስጥ ጀርሞቹ ቢገኙም፣ በተጨማሪ ቲቢ አጥንት፣ ጭንቅላት ወይም ልብን የመሳሰሉት የሰውነት ክፍሎችን ሊያጠቃ ይችላል።

አንዳንድ ሰዎች የቲቢ ጀርም በሰውነታቸው ውስጥ ሊኖራቸው ይችላል፣ ሆኖም ግን ህመም ላይሰማቸው ይችላል። ይህ የተዳፈነ(latent)ወይም “ድብቅ” የቲቢ ልክፍት ይባላል። ሌሎች ደግሞ ህመሙ ይሰማቸዋል፣ እንዲሁም ገቢር የቲቢ በሽታ አላቸው።

በድብቅ ቲቢና በገቢር(“ንቁ”) ቲቢ መካከል ያለው ልዩነት ምንድነው?

የተዳፈነ የቱቦርኪሎሲስ ልክፍት(LTBI) በተጨማሪ “ድብቅ” ቲቢ ተብሎ ይጠራል ምክንያቱም ጀርሞቹ ሰውነትዎ እስኪፋለማቸው ድረስ በድብቅ ይኖራሉ። የቲቢ ፖሊቲቭ የምርመራ ውጤት ሊኖርዎት ይችላል ነገር ግን ጀርሙ የነቃ ስለመሆኑ ምልክቶች አይኖሩም። ለሌሎች ሊያስተላልፉት አይችሉም፣ ሆኖም ግን የቲቢ መድሃኒቶች ከወሰዱ የጀርሞቹ የማነቃቃት ዕድል አነስተኛ ይሆናል።

ገቢር(ንቁ) የቲቢ ጀርሞች በሳንባዎች ወይም በሌሎች የሰውነት ክፍሎች ውስጥ ንቁ በመሆን ህመም እንዲሰማዎ ያደርጋሉ። ወደ ሌሎች የሰዎችም በማሳል፣ በማስነጠስ ወይም በመጮህ እንዲሁም ጀርሞችን ወደ አየር በመርጨት/በመበተን ሌሎች ሰዎች ደግሞ ጀርሞቹን ከአየር ጋር ስበው በማስገባት የቲቢ በሽታውን ሊያስተላልፉባቸው ይችላሉ።

የቲቢ በሽታ ገቢር በሚሆንበት/ማጥቃት በሚጀምርበት ወቅት በሰውነት ውስጥ ሊታዩ የሚችሉ ስሜቶች/ ምልክቶች የሚከተሉትን ያጠቃልላሉ፡

የሰውነት ክፍል	ስሜቶች/ምልክቶች
ሳምባ	ሳል፣ ብዛት ያለው አክታ፣ ደም የተቀላቀለበት አክታ፣
በአንገት አካባቢ የሚገኙ ዕጢዎች	በአንገት አካባቢ አንኳር/አብጠት፣
አጥንቶች	በአጥንቶች ወይ በጀርባ አጥንት የህመም ስሜት
ጭንቅላት	ራስ ምታት፣ ጭንቅላት በሚያንቀሳቅሱበት ጊዜ የህመም ስሜት፣ የአንገት ግትርነት፣ ትኩሳት

በቲቢ በሽታ መጠቃቴን እንዴት አውቃለው?

በከንድዎ ላይ የሚደረግ ቀላል ምርመራ (የቲቢ የቆዳ ምርመራ) የቲቢ ጀርም በሰውነትዎ ውስጥ መኖሩን አለመኖሩን ሊያረጋግጥልዎት ይችላል። ፖሊቲቭ የሆነ የቲቢ የቆዳ ምርመራ ውጤት አብዛኛውን ጊዜ የቲቢ ጀርም በሰውነትዎ ውስጥ አለ ማለት ነው። አንዳንድ ጊዜም የደም ምርመራ የቲቢ ጀርም በሰውነት ውስጥ መኖር አለመኖሩን ለማረጋገጥ ይደረጋል። እንደ የደረት ራጅ ምርመራ ወይም የአክታ ምርመራ የመሳሰሉ ተጨማሪ ምርመራዎች ሊሰፈሩዎት ይችላሉ።

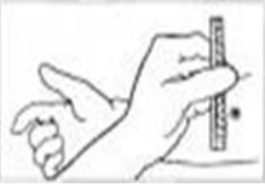
የቲቢ በሽታ ቢኖረኝስ?

ጤነኛ ሆነው ለመቆየት መድሃኒት ሊወስዱ ይችላሉ። ቲቢ ሊፈወስ ይችላል! ሆኖም ግን፣ መድሃኒቱን ካልወሰዱ፣ ቲቢ ከባድ ህመም እንዲሰማዎት ሊያደርግ ይችላል። መድሃኒቱን መውሰድ ከጀመሩ ጤንነት ቢሰማዎትም እንኳ፣ ሃኪምዎ ወይም ረዳት ሃኪምዎ እስካልነገርዎት ድረስ መድሃኒቱን መውሰድ እንዳያቆሙ። መድሃኒቱን መውሰድዎን ቶሎ ካቋረጡ፣ የቲቢ ጀርሙ ተመልሶ ይመጣና ለመፋለሙ/ለመመከቱ በጣም ከባድ ይሆናል።

የቲቢ የቆዳ ምርመራ ምንድነው?

የቲቢ የቆዳ ምርመራ ማለት በጣም ጥቂት የፈሳሽ መጠን ልክ በከንድዎ ቆዳ ስር በመርፌ መስጠት ማለት ነው። ትንሽ አረፋ በ5 እስከ 10 ደቂቃቅት ውስጥ እንዲጠፋ ያደርጋል። መርፌ ከተወገበት ጊዜ በ 2 እስከ 3 ቀናቶች ውስጥ ወደ ሃኪምዎ ወይም ረዳት ሃኪምዎ መመለስ ይኖርብዎታል፣ ከንድዎን በማየት የቆዳ ምርመራ ውጤቱ ፖዘቲቭ ወይም ነጋቲቭ ነው እንዲወስንልዎ።

ምርመራ ከተደረገልዎ በኋላ በ 48 እስከ 72 ሰዓታት ውስጥ የቆዳ ምርመራዎ ሁኔታ ሃኪም ወይም ረዳት ሃኪም ማየቱ አስፈላጊ ነው

የቆዳ ምርመራ ካደረግኩ በኋላ ከንዴን እንዴት እንከባከበዋለው?

- መርፌ የተወገበት ቦታ በጥላስተር ወይም በባንድ ኤይድ አይሸፍኑት።
- ቦታውን አይሹት ወይም አይከኩት።

የቲቢ የቆዳ ምርመራ ውጤቱ ነገቲቭ ቢሆንስ?

በአብዛኛው ሁኔታዎች፣ የምርመራ ፈሳሽ በመርፌ በተሰጠበት ቦታ እብጠት ከሌለ፣ ምናልባት በቲቢ አልተጠቀም ማለት ይሆናል። እርግጠኛ ለመሆን ግን ዶክተር ወይም ነርስ ቦታውን በማየት ማረጋገጥ አለባቸው።

የቲቢ የቆዳ ምርመራ ውጤቱ ፖሊቲቭ ከሆነስ?

ፖሊቲቭ የምርመራ ውጤት ምርመራው በተደረገበት ቦታ ወጣ ባለ አንኳር/አብጠት ይገለጻል። ይህ ማለት ደግሞ ምናልባት የቲቢ ጀርም በሰውነትዎ ውስጥ አለ ማለት ነው። መጠኑን ለመለካት ዶክተር ወይም ነርስ የእብጠቱን ቦታ ማየት አለባቸው። የቲቢ ጀርሙ በሰውነት ውስጥ የት ቦታ እንደሚገኝ ለማረጋገጥ ዶክተሩ ሌሎች ምርመራዎችን ማድረግ ያስፈልገው ይሆናል።

መልካም ዜና! የቲቢ ጀርሙ በሰውነትዎ ውስጥ መነሩን ካወቁ፣ ጀርሙን ለመፋለም እንዲሁም ጤነኛ ሆነው ለመቆየት መድሃኒት መውሰድ ይችላሉ።